(Fig. 1), comprising 8 test pits (11.5 m^2) and a field survey (64 m^2). At 27 Varpo Street and 49 Vasario 16-osios Street, the investigation recorded cultural layers dating to the 17th–18th centuries and measuring 20–35 cm in thickness, which contained sections of cobblestone pavement and building foundations from the same period (Figs. 2, 3). At 150 and 190 Tilžės Street and 120 Vilniaus Street, layers up to 0.8–2.65 m in thickness dating to the 19th–20th centuries were observed, bearing isolated finds spanning the 17th–18th centuries. Cultural layers from the 19th and 20th centuries were identified at 7 Aušros Way, 79 Dvaro Street, and 24 Trakų Street.

Donatas Zubrickas

Trakų gatvė 38

Šiaulių miesto centrinėje dalyje, Trakų g. 38 sklype, suplanuotų daugiabučių gyvenamųjų pastatų komplekso rekonstravimo vietoje atlikti žvalgomieji tyrimai (1 pav.). Sklypas yra Šiaulių senojo miesto vietos (UK 27097) teritorijoje. Kvartalą, kuriame yra Trakų g. 38 sklypas, supa Aušros tako, Gaisrininkų, Rūtų ir Trakų gatvės. Anksčiau kvartale archeologiniai tyrimai nebuvo vykdyti. Apie 30 m į Š nuo Trakų g. 38 sklypo palei Aušros taką stovi 3 į KVR įtraukti pastatai: XIX a. pabaigoje statytas Lietuvos prekybos ir pramonės banko Šiaulių skyriaus pastatas (UK 10747), 1893–1896 m. iškilusi Šiaulių miesto „Liaudies namų“ salės pastato dalis (UK 10459) ir 1769 m. datuojamas Šiaulių apskrities viršininko kanceliarijos ir kitų įstaigų pastatas (UK 41179). Apie 115 m į ŠR nuo sklypo yra 1617–1626 m. Šiaulių Šv. apaštalų Petro ir Povilo katedros kompleksas (UK 850). Nors Šiauliai istoriniuose šaltiniuose kaip valsčiaus centras minimas nuo XVI a. pradžios, archeologiniai duomenys yra labai fragmentiški.

Apie 90–130 m į Š nuo tyrimų vietos Šiaulių miesto Prisikėlimo aikštėje ir jos prieigose žvalgomuosius tyrimus 2016 m. vykdė A. Šapaitė (*ATL 2016 metais*, 2017, p. 328–334). Arčiausiai tirtuose šurfuose fiksuoti XIX a. kultūriniai sluoksniai, kuriuose aptikta XVI–XIX a. datuojamų radinių. Šie sluoksniai Prisikėlimo aikštėje yra virš XIX a. datuojamo netašytų akmenų grindinio. Panašūs ir kitų aplinkinių archeologinių tyrimų rezultatai, kai XIX–XX a. kultūriniuose sluoksniuose aptikti ankstesnio laikotarpio radiniai; tai buvo fiksuota A. Šapaitės (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 671; *ATL 2013 metais*, 2014, p. 511), V. Ostašenkovienės (*ATL 2016 metais*, 2017, p. 535; *ATL 2017 metais*, 2018, p. 716; *ATL 2018 metais*, 2019, p. 648), D. Petrulio (*ATL 2017 metais*, 2018, p. 358–361) tyrimų metu.

2023 m. Trakų g. 38 sklype prieš pradedant žemės kasimo ir statybos darbus buvo ištirti 7

1 pav. Situacijos planas: 1 – ištirti šurfai; 2 – užstatomas plotas; 3 – esamas užstatymas; 4 – projektuojamos požeminės komunikacijos. D. Zubricko brėž.

Fig. 1. Area plan: 1 – test pits; 2 – planned buildings; 3 – existing buildings; 4 – planned utility networks.

2 pav. Taurės kojelė su pėda. F. Kanoverskytės nuotr.

Fig. 2. The stem and base of a glass.

3 pav. Puodo sienelės fragmentai. F. Kanoverskytės nuotr.

Fig. 3. Pieces from the body of a pot.

4 pav. Šurfas 3 iš ŠV. D. Zubricko nuotr.

Fig. 4. Test pit 3, viewed from the NW.

šurfai (bendras 14 m^2 plotas). 4 šurfai (1–4) tirti sklypo centrinėje dalyje suprojektuotų tinklų trasų vietose, o 3 (5–7) – sklypo R kampe ties Gaisrininkų gatve, suprojektuoto pastato vietoje. 3 šurfuose (4, 6–7) aptikti XX a. perkasimai ir struktūros, archeologinis sluoksnis fiksuotas šurfuose 1–3, 5.

Šurfe 1 iki 60–80 cm gylio fiksuoti XX a. sluoksniai. Žemiau jų, vidutiniškai 60–80 cm gylyje, aptiktas iki 50 cm storio juosvos spalvos priesmėlio sluoksnis su XVII–XVIII a. radiniais (2, 3 pav.), t. y. neglazūruotos keramikos šukėmis, taurės kojelės pėda, lėkščių fragmentais. Giliau atidengtas įžemis – rusvos spalvos priemolis, o palei PV sienelę aptiktas apie 15 cm storio tamsiai juodos spalvos priesmėlio sluoksnis be radinių. Šurfo vietoje įsigilinta iki 1,3–1,85 m gylio.

Šurfuose 2 ir 3 po asfaltuota kiemo danga fiksuoti ankstesnių žemių kasimo darbų metu suformuoti sluoksniai ir perkasimai, po kuriais 1,1–1,6 m gylyje atidengti 40–50 cm storio juosvo priesmėlio sluoksniai su XVII–XIX a. molinių indų, puodynių, lėkščių fragmentais, stiklinių butelių, pasidengusių patina, šukėmis. Šurfuose įsigilinta iki 1,7–2,25 m gylio (4 pav.).

Šurfe 5 maždaug 50 cm gylyje atidengtas neskaldytų akmenų grindinys, kuris datuotas XVIII a. pabaiga–XIX a.

Atlikus šiuos mažos apimties tyrimus Trakų g. 38 sklype nustatyta, kad sklype yra išlikęs XVII–XVIII a. archeologinis sluoksnis. Tyrimų metu surinkti 83 XVII–XIX a. radiniai. Tyrimus ketinama tęsti prasidėjus statybų darbams. Radiniai perduoti ŠAM.

38 Trakų Street

Exploratory excavations were carried out in Šiauliai Old Town, at 38 Trakų Street (Fig. 1). Previous excavations of the adjoining plots revealed 19th- and 20th century cultural layers with finds spanning the 16th–18th centuries (Figs. 2, 3). Seven test pits were excavated at 38 Trakų Street, covering 14 m^2 in total. Test pits 1–4 focused on the central part of the plot, on the location of the proposed routes of utility networks. Test pits 5–7 were placed in the E corner of the plot, along Gaisrininkų Street, at the site of a planned building. Three of the test pits (4, 6, and 7) revealed 20th-century disturbances and structures. Test pits 1–3 and 5 revealed the presence of an archaeological layer (Fig. 4). In total, the excavation yielded 83 finds spanning the 17th–19th centuries.